09/08/2024

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης στη Le Figaro για Κυπριακό και Μέση Ανατολή

/ Επικαιρότητα

Ενώ το νησί μόλις έζησε την 50ή επέτειο της τουρκικής εισβολής, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης ανοίγει τα χαρτιά του στη Le Figaro, ιδιαίτερα για τον ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει η Κύπρος σε περίπτωση ανάφλεξης στην περιοχή.

Κύπρος. Ένα νησί που είναι ακόμα πολύ συχνά εκτός των ραντάρ των κυριότερων μέσων ενημέρωσης... Κι όμως. Η στρατηγική της θέση, στη γειτονία της Τουρκίας και σε απόσταση μιας ολιγόλεπτης πτήσης από τον Λίβανο, το Ισραήλ ή την Αίγυπτο, την καθιστά την πιο κοντινή χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα τρέχοντα γεγονότα στη Μέση Ανατολή.

Ενώ πολλοί Σουηδοί, Αμερικανοί και Βρετανοί υπήκοοι εγκαταλείπουν τη Βηρυτό

για τη Λευκωσία, μετά τη δολοφονία των αξιωματούχων της Χαμάς και της Χεζμπολάχ, η Κύπρος βρίσκεται στο επίκεντρο μιας έντονης γεωπολιτικής αντιπαράθεσης. Η 50ή επέτειος της τουρκικής εισβολής στο βόρειο τμήμα του νησιού, στις 20 Ιουλίου, δυσχεραίνει περαιτέρω την άκρως εύφλεκτη κατάσταση.

LE FIGARO. – Ο Κωνσταντίνος Κόμπος, ο Υπουργός Εξωτερικών σας, δήλωσε πρόσφατα ότι ο ρόλος της Κύπρου είναι να «λειτουργεί ως γέφυρα για την ασφάλεια» της Μέσης Ανατολής σε περίπτωση μαζικής απομάκρυνσης πολιτών τρίτων χωρών από την περιοχή. Φοβάστε μια γενική κλιμάκωση;

Νίκος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ. – Φυσικά, ανησυχούμε για πιθανή κλιμάκωση της έντασης. Θυμάμαι, στις 7 Οκτωβρίου, όταν έλαβε χώρα η τρομοκρατική επίθεση, μετέβηκα στην Αίγυπτο και την ίδια μέρα πήγα και στο Ισραήλ, σε μια προσπάθεια να φέρω κοντά τις διάφορες πλευρές. Διάβασα για την απειλή Ερντογάν προς το Ισραήλ πριν από λίγες μέρες και την αντίδραση του Ισραηλινού υπουργού Εξωτερικών: «Θυμηθείτε το τέλος του Σαντάμ Χουσεΐν». Υπάρχει λόγος ανησυχίας.

Ο Χασάν Νασράλα, ο ηγέτης της Χεζμπολάχ, απείλησε την Κύπρο με αντίποινα εάν τα αεροδρόμια του νησιού τεθούν στη διάθεση της ισραηλινής αεροπορίας σε περίπτωση εκτεταμένου πολέμου. Η κυβέρνησή σας θα γινόταν «συμμέτοχος στον πόλεμο», σύμφωνα με τα λόγια του. Τι του απαντάτε;

Η Κύπρος δεν είναι μέρος του προβλήματος. Είμαστε μέρος της λύσης για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης. Κανένα κυπριακό λιμάνι ή αεροδρόμιο δεν έχει χρησιμοποιηθεί ούτε πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς πολεμικής σύρραξης εκατέρωθεν. Δεν εμπλεκόμαστε με κανέναν τρόπο. Συνεργαζόμαστε με πολλές χώρες, περιλαμβανομένης της Γαλλίας, για να μεταφέρουμε πολύ συγκεκριμένα μηνύματα στον Νασράλα και το περιβάλλον του σχετικά με τον ρόλο της Κύπρου.

Είχε αντίκτυπο στη χώρα η τραγωδία της 7ης Οκτωβρίου;

Φυσικά, είμαστε αναπόσπαστο κομμάτι της περιοχής. Από την Κύπρο, μπορείτε να πετάξετε για Λίβανο σε 25 λεπτά, για Ισραήλ σε 40 λεπτά, για Αίγυπτο και Ιορδανία σε 50 λεπτά... Είναι πολύ κοντά. Εκπροσωπούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση στην περιοχή και γι' αυτό αναπτύξαμε την ιδέα ενός ανθρωπιστικού διαδρόμου, από την Κύπρο στη Γάζα: την πρωτοβουλία «Αμάλθεια». Για να βοηθήσουμε τον τοπικό πληθυσμό. Παρουσίασα αυτήν την ιδέα τον περασμένο Νοέμβριο εδώ, στο Παρίσι, κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Διάσκεψης για τη Γάζα που διοργάνωσε ο Emmanuel Macron. Παρά αυτό το επικίνδυνο περιβάλλον, προσπαθούμε να βοηθήσουμε.

Πώς κρίνετε τη σχέση Κύπρου – Γαλλίας;

Η Γαλλία έχει έναν ιδιαίτερο ρόλο να παίξει για εμάς. Γιατι ; Γιατί η Γαλλία είναι μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Και το κυπριακό πρόβλημα, δηλαδή η εισβολή και κατοχή του βορρά του νησιού από την Τουρκία από το 1974, συζητείται εκεί κάθε 6 μήνες. Ζήτησα από τον Πρόεδρο Μακρόν να παρέμβει σε πολλές δυσκολίες που είχαμε με την Τουρκία, περιλαμβανομένων των παραβιάσεων της αποκλειστικής οικονομικής μας ζώνης ή της επανέναρξης των διαπραγματεύσεων, για παράδειγμα. Η Γαλλία είναι ένα από τα κράτη μέλη της ΕΕ που κατανοεί τη σημασία της Ανατολικής Μεσογείου. Αισθάνομαι ότι έχω την ευθύνη να επανενώσω τη χώρα μου. Το λέω γιατί κάθε χρόνο έχουμε όλο και περισσότερες δυσκολίες επί του εδάφους.
Νίκος Χριστοδουλίδης

Τα Ηνωμένα Έθνη πρότειναν μια νέα τριμερή συνάντηση στις 13 Αυγούστου με τον Γενικό Γραμματέα Αντόνιο Γκουτέρες και τον ηγέτη της ούτω καλούμενης «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου», Ερσίν Τατάρ, προκειμένου να επανεκκινήσουν διαπραγματεύσεις. Εξακολουθείτε να πιστεύετε ότι είναι εφικτή μια λύση;

Γεννήθηκα τον Δεκέμβριο του 1973. Ήμουν 6 μηνών όταν έγινε η εισβολή. Μεγάλωσα σε μια διαιρεμένη χώρα. Έχω ακούσει πολύ όμορφες ιστορίες, από τους γονείς μου, για την αρμονική συνύπαρξη Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Είμαι ο πρώτος Πρόεδρος που γεννήθηκε λίγο πριν από τον πόλεμο. Αισθάνομαι την ευθύνη να επανενώσω τη χώρα μου. Το λέω γιατί κάθε χρόνο έχουμε όλο και περισσότερες δυσκολίες επί του εδάφους, εντάσεις με τις δυνάμεις κατοχής. Πρέπει να κάνουμε ό,τι είναι απαραίτητο για να συνεχίσουμε τις διαπραγματεύσεις και να επιτύχουμε την επίλυση του Κυπριακού σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες. Το status quo δεν είναι επιλογή για εμάς.

Και αυτό, παρόλο που ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και η κυβέρνησή του αρνούνται να συνδιαλλαγούν μαζί σας…

Αυτό δεν είναι θετικό. Αν δεν μιλάς, δεν συζητάς, δεν μπορείς καν να σκεφτείς την πιθανότητα να βρεις λύση στα προβλήματα. Δεν αναγνωρίζουν καν την Κυπριακή Δημοκρατία. Βλέπουμε τις απαρχές μιας θετικής επαναπροσέγγισης Ελλάδας-Τουρκίας, προσπαθούμε να την αξιοποιήσουμε για να στείλουμε μηνύματα. Η Κύπρος έχει άριστες σχέσεις με τους γείτονές της: Ισραήλ, Παλαιστίνη, Αίγυπτο, Λίβανο, Ιορδανία… Αλλά η μόνη χώρα που αρνείται να μιλήσει μαζί μας είναι η Τουρκία.

Πιστεύετε ότι είναι δικαιολογημένο να πιστεύουμε ότι ο Ερντογάν, σε ένα νεο-οθωμανικό όνειρο, θα ήθελε να προσαρτήσει την αυτοαποκαλούμενη «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» στην Τουρκία;

Ως Πρόεδρος, έχω υποχρέωση να μην αποκλείσω κανένα ενδεχόμενο. Κάτι τέτοιο θα ήταν σοβαρή παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Σε τι θα διέφερε από αυτό που έκανε ο Πούτιν στην Κριμαία, δηλαδή την προσάρτηση; Θυμάμαι ότι ο Αχμέτ Νταβούτογλου, όταν ήταν υπουργός Εξωτερικών, έλεγε ότι η Τουρκία δεν θα έχει κανένα πρόβλημα με τους γείτονές της. Αλλά εν τέλει έχουν προβλήματα με όλους!

Τι θα θέλατε να του πείτε;

Δεν μπορούμε να αλλάξουμε τη γεωγραφία. Η Τουρκία θα παραμένει πάντα μερικές δεκάδες χιλιόμετρα από την Κύπρο. Ας δούμε ο ένας τον άλλον και ας βρούμε λύσεις, αν υπάρχει πολιτική βούληση. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε έτσι. Εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι μπορούμε να πετύχουμε μια win-win κατάσταση, μια αμοιβαία επωφελή συμφωνία. Η Τουρκία θα μπορούσε να πλησιάσει πιο κοντά στην ΕΕ. Θα προτιμούσαμε να τη δούμε έτσι παρά ως μια χώρα που δεν σέβεται το

διεθνές δίκαιο.

Η Ρωσία χρησιμοποιεί την Τουρκία και τον Ερντογάν για να παρακάμψει τις κυρώσεις, όπως κάνει με το Αζερμπαϊτζάν για το φυσικό αέριο. Η ΕΕ δεν αντιδρά όπως θα έπρεπε γιατί, ναι, η Τουρκία είναι μέλος του ΝΑΤΟ.

Θα επιχειρούσατε έναν παραλληλισμό μεταξύ της κατάστασης στην Κύπρο και αυτήν στην Ουκρανία;

Είναι ακριβώς το ίδιο με την Ουκρανία: έχουμε παράνομη εισβολή, κατοχή, αγνοούμενους, πρόσφυγες... Αυτός είναι ο αγώνας της Κύπρου εδώ και 50 χρόνια. Ο Ερσίν Τατάρ, ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, βρίσκεται πλήρως υπό τον έλεγχο της Τουρκίας, η οποία δεν υποστηρίζει μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία, όπως περιγράφεται στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Διεκδικούν λύση δύο κρατών, που δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή από την Κύπρο και τη διεθνή κοινότητα.

Θεωρείτε ότι η ένταξη της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ περιορίζει τους Ευρωπαίους;

Η Τουρκία ήταν κοντά στη Ρωσία κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Και σήμερα, ο πιο στενός σύμμαχος του Πούτιν είναι ο Ερντογάν. Εμείς, οι Ευρωπαίοι, αποφασίσαμε μια δέσμη κυρώσεων κατά της Ρωσίας. Και ήταν το σωστό, ακόμα κι αν πληρώνουμε το τίμημα, ειδικά όσον αφορά την ενέργεια. Αλλά η Ρωσία χρησιμοποιεί την Τουρκία και τον Ερντογάν για να παρακάμψει τις κυρώσεις, όπως κάνει με το Αζερμπαϊτζάν για το φυσικό αέριο. Η ΕΕ δεν αντιδρά όπως θα έπρεπε γιατί, ναι, η Τουρκία είναι μέλος του ΝΑΤΟ.

Επομένως, κατά τη γνώμη σας, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι σε θέση να έχει τόση επιρροή όπως στην Ουκρανία;

Στην περίπτωση της Ουκρανίας, εμείς οι Ευρωπαίοι είμαστε ενωμένοι όσον αφορά τη μη νομιμότητα της ρωσικής εισβολής, ακόμα κι αν έχουμε διαφορετικές προσεγγίσεις. Αυτό στέλνει ένα πολύ ισχυρό μήνυμα. Δεν το βρίσκουμε αυτό στην Κύπρο. Η Τουρκία έχει καλές σχέσεις με ορισμένα κράτη μέλη, είναι υποψήφια για ένταξη στην ΕΕ, είναι μέλος του ΝΑΤΟ... Μπορώ να πω ότι είμαι πολύ χαρούμενος που είδα, τα τελευταία δύο χρόνια, ένα μεγάλο ενδιαφέρον από πλευράς του Προέδρου Μακρόν , του Olaf Scholz, της Ursula von der Leyen για το Κυπριακό. Ελπίζω ότι η ΕΕ θα διαδραματίσει ηγετικό ρόλο, πάντα στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, για την επίτευξη μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης, προς όφελος όλων των Κυπρίων.

Τι περισσότερο περιμένετε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Γαλλία;

Η ένταξη στην ΕΕ το 2004 ήταν το μεγαλύτερο επιτεύγμα για τη χώρα μου από την ανεξαρτησία του 1960. Δεν μπορώ να σκεφτώ πώς θα αντιμετωπίζαμε τις δυσκολίες αν δεν ήμασταν μέλη της ΕΕ. Θέλουμε όμως να δούμε πολύ μεγαλύτερη παρουσία της ΕΕ στην περιοχή. Οι Ευρωπαίοι έχουν συμφέρον να μας βοηθήσουν να βρούμε μια λύση. Μεταξύ των δυσκολιών στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων παραμένει η παρουσία ξένων στρατευμάτων στο έδαφός μας και το γεγονός ότι η Τουρκία επιθυμεί να διατηρήσει την αναχρονιστική Συνθήκη Εγγυήσεων του 1960. Δεν χρειαζόμαστε ξένες δυνάμεις ως εγγυητές της συνταγματικής τάξης, είμαστε κράτος μέλος της Ε.Ε.

Τέλος, από οικονομική άποψη, πιστεύετε ότι η εικόνα της Κύπρου έχει αμαυρωθεί ως μια χώρας «καταφύγιο» για εύπορους Ρώσους που διαφεύγουν από τον πόλεμο;

Ειλικρινά, ναι, κάναμε σοβαρά λάθη στο παρελθόν. Και πληρώσαμε το τίμημα γι’ αυτό, όπως η οικονομική κρίση του 2013. Σήμερα, όμως, μπορώ να σας διαβεβαιώσω ως Πρόεδρος ότι δεν έχουμε καμία δραστηριότητα αυτού του είδους. Δεν έχουμε Ρώσους μετόχους στις τράπεζές μας, οι μεγαλύτερες επενδύσεις στο νησί δεν είναι ρωσικές, ο τουρισμός δεν προέρχεται από τη Ρωσία… Και υποστηρίζουμε πλήρως τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας.